

Kodin turvallisuus

Jukka Laakso

Vanhustyön keskusliitto

VTKL

Ikääntyneiden asumisesta yleistä

- Useimmat ikääntyneet **haluavat asua kotona mahdollisimman pitkään**, jos se on mahdollista ja turvallista. Tämä on todettu monissa suomalaisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa.
- Asumismuoto haja-asutusalueella yleensä pientalo ja keskuksissa enemmän kerrostalo.
- Asumistoiveet yksilölliset.
- Tausta ja rajalliset mahdollisuudet ratkaisevat myös usein asumismuodon.

VTKL

Sytä, miksi ikääntyneet haluavat asua kotona

- **Itsenäisyys ja oma elämänhallinta** – Kotona asuminen antaa tunteen vapaudesta ja päätösvallasta omassa arjessa.
- **Turvallisuuden ja tuttuuden tunne** – Oma koti ja ympäristö ovat tuttuja ja tuovat mielenrauhaa.
- **Sosiaalinen kiintymys** – Monilla on vahva side omaan lähiympäristöön, naapureihin ja paikalliseen yhteisöön.
- **Elämänlaatu** – Kotona asuminen mahdollistaa oman rytmin, harrastukset ja elämäntavan jatkumisen.
- **Negatiiviset mielikuvat laitoksista** – Monet pelkäävät yksinäisyyttä tai vapauksien rajoituksia hoivakodeissa.

VTKL

Toisaalta on myös haasteita

- Koti saattaa olla **fyysisesti esteellinen** (esim. portaat, kylpyhuoneet).
- **Yksinäisyys** voi lisääntyä, jos liikkuminen on vaikeaa.
- **Turvallisuusriskit** (esim. kaatumiset, lääkkeiden unohtaminen).
- Tarve **hoiva- ja kotipalveluille** kasvaa.
- Tarpeet ovat siis yksilölliset

VTKL

Eri asumismuotojen keskeiset haasteet

(Taloyhtiökysely, Ikä- ja muistiystävällinen taloyhtiö 2024)

VTKL

Asuinkerrostalojen keskeiset haasteet	Rivitalojen, paritalojen ja erillistalojen keskeiset haasteet
Asukas ei pysty poistumaan omasta asunnostaan esimerkiksi portaiden takia	Asukas ei ole osannut käyttää lämmityksen tai ilmanvaihdon säätimiä
Asukkaan toiminnasta on aiheutunut tulipalovaara tai tulipalo	Asuntoon on kertynyt liikaa tavaraa tai se on muutoin huonosti hoidettu
Asukas on jättänyt avaimensa usein sisälle asuntoonsa	Asukas on kaatunut, eikä ole päässyt omin avuin ylös
Asukas ei reagoi ovikelloon tai ovipuhelimeen	Asukkaan toiminnasta on aiheutunut vesivahinko tai sen uhka
Asukas käyttäytyy häiritsevästi asunnossaan tai taloyhtiön tiloissa	Asukas käyttäytyy häiritsevästi asunnossaan tai taloyhtiön tiloissa
Asukas unohtaa ovet auki	
Asukas on kaatunut, eikä ole päässyt omin avuin ylös	
Asukkaan toiminnasta on aiheutunut vesivahinko tai sen uhka	

Taulukko 7. Asukkaan heikentyneen toimintakyvyn aiheuttamat haasteet.

Eri asumismuotojen keskeiset haasteet

(Taloyhtiökysely, Ikä- ja muistiystävällinen taloyhtiö 2024)

- Psyykkisen, kognitiivisen toimintakyvyn heikkeneminen tulee esiin pääosassa vastauksia.
- Muistiin liittyvät haasteet nousevat esiin sekä henkilökohtaisina haasteina että koko yhtiötä koskevinä (vesivahinko tai palovaara).
- Fyysisen toimintakyvyn heikkeneminen, esimerkiksi kaatumiseen liittyvät haasteet, korostuvat myös.
- Asuinkerrostaloissa korostuu hissien merkitys. Ikääntyvän asukkaan heikentynyt toimintakyky voi estää ulospääsyn kotoa, mikäli kerrostalossa ei ole hissiä tai hissi on epäkunnossa. Tällöin kysymykseksi nousee myös asukkaiden hätäpoistumistien järjestäminen.

VTKL

Asuminen ja turvallisuus

- Yli 75-vuotiaista ei saa säännöllistä kotihoitoa (2023) **86 %**
MTV Uutiset / THL
-
- Kaikkiaan yli 65-vuotiaista kaatui vähintään kerran vuodessa **33 %, ja yli 80-vuotiaista jopa 50 %** THL/IKINÄ-opas (2012), Duodecim – Ikää iän kaatuminen
- Esteettömät asunnot Suomessa (2024) **≈ 20 % täyttää esteettömyysvaatimukset** Ihmisen toimintakyky – Tutkitaan-artikkeli 13.3.2024
-

PALOTURVALLISUUS, LIESI

Lieden päälle ei varastoida KOSKAAN mitään

- Turva-ajastin
- Hälyttimet
- Virrankatkaisulaitteet
- Ylikuumenemissuojat
- Kattilantunnistimet

VTKL

KAATUMISTAPATURMAT

Ikäihmisen yleisin tapaturma ja yleensä kotona

- Liukkaus; piha, sisällä ”villasukka on vaarallisin liikenneväline”
- Kompastumiset; matot, johdot, valaistus
- Riittävä valaistus, myös yöaikaan
- Kaiteita ja tukikahvoja tarpeellisiin paikkoihin
- Käytettyjen esineiden helppo sijainti
- Amme/suihkukaappi

Puhelin, turvapuhelin, paikannin lähellä/saatavilla

VTKL

TARKISTA KOTISI TURVALLISUUS

Kotisi puolesta on tehty ohjeita, joilla voit varmistaa kotisi turvallisuuden. Tarkista ja varmista kotisi turvallisuus ja vältä onnettomuuksia.

Kotona ollessa on mahdollista, että joku kukaan ei huomaa kotisi turvallisuuden ongelmia. Jos joku huomaa kotisi turvallisuuden ongelmia, ilmoita siitä VTKL:lle.

Yhteistyössä VTKL:n kanssa voit varmistaa kotisi turvallisuuden.

Kysy rohkeasti neuvoa!

Neuvot ja ohjeet ovat ilmaisia. Kysy rohkeasti neuvoa! VTKL on valmiina autamaan.

Arvoas vanhuus on ilmisokeus. Aina.

KOTI- ja KÄSIVARUSTUS

Kotona on oltava riittävästi valaistusta. Valaistus on oltava riittävästi kirkas. Valaistus on oltava riittävästi kirkas. Valaistus on oltava riittävästi kirkas.

Käsi- ja jalkavaroitus

Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas. Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas. Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas.

Käsi- ja jalkavaroitus

Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas. Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas. Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas.

Kodin turvallisuuden tarkistuslista

VTKL

Kodin turvallisuuden tarkistuslista. Tarkista kotisi turvallisuus ja vältä onnettomuuksia.

Käsi- ja jalkavaroitus

Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas. Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas. Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas.

Käsi- ja jalkavaroitus

Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas. Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas. Käsi- ja jalkavaroitus on oltava riittävästi kirkas.

Kotona turvallisuus mahdollisimman pitkä.

VTKL

Yleisiä ongelmia taloyhtiöissä

- Piha-alue
- Pääsy taloon, hissittömyys
- Esteettömyys yleisissä tiloissa, yhteiskäyttötiloissa
- Ovien ja oviympäristöjen helppokäyttöisyys
- Turvallisuus yleisesti
- Talvikunnossapito
- Säilytystilat apuvälineille
- Asuntojen ikäystävällisyys
- Asenteet

VTKL

Kylpyhuoneen muutostyöt

VTKL

WC

Turvallisuuden parantaminen

- Riittävä toimintatila
- Tukikahvat
- Istuimen korkeus
- Valaistus

VTKL

Saunat

Turvallisuuden parantaminen

- Lauteiden suunnittelu
- Tukijohde
- Kiukaan säätimet
- Kiukaan suojakaiteet

VTKL

Asukkaiden toivomia parannuksia

- **Oven avauksen helpottaminen**
- **Liukkauden torjunta**
- **Apuvälineiden säilyttämistiloja**
- **Parempi valaistus**
- Infoja, koulutuksia, ohjeita
- Opastus teknisten laitteiden käyttöön
- Leveämmät kulkuväylät
- Pelastusteiden pitäminen avoimina ja merkittyinä
- Hissien esteettömyyden parantaminen
- Levähdyspaikat
- Matalampi askellus lauteille saunassa
- PalovaroitTIMien ja sammuttimien lisääminen ja huolto
- Säännöllinen tiedottaminen turvallisuusasioista
- Yhteydenpito ja yhteisöllisyyden lisääminen naapureiden kesken
- Luottohenkilö jolta voi pyytää apua
- Yleinen siisteys, hoidettu piha
- Palotarkastukset, huoltokierrokset

Turvallisuusriskien tunnistaminen ja ennakointi

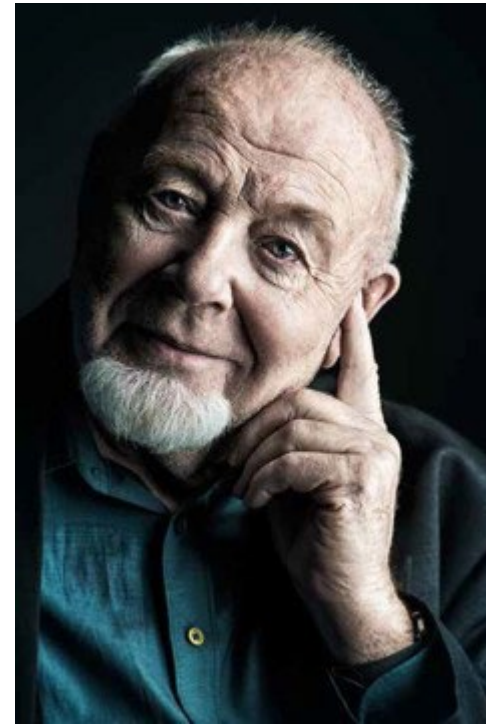
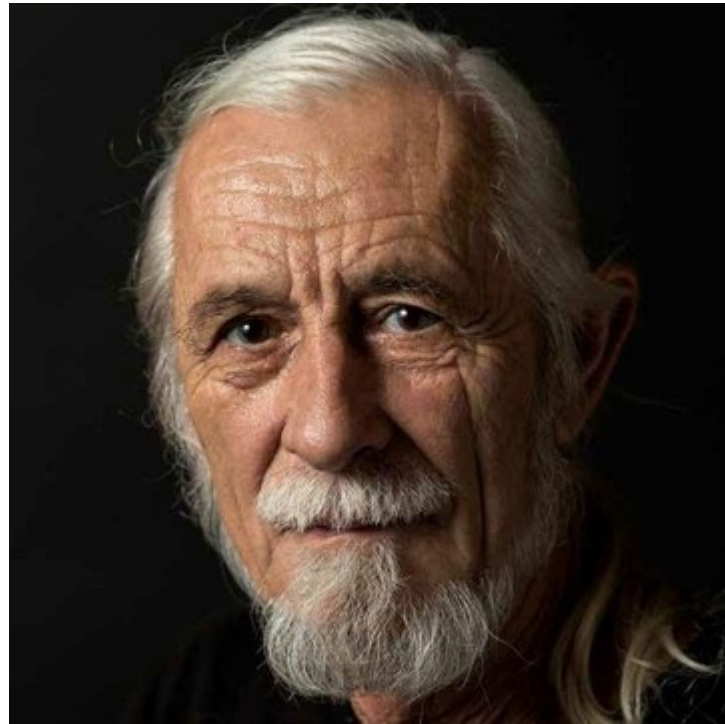
- Erityisryhmät huomioidaan pelastussuunnitelmassa
 - Onnettomuuksien ja tapaturmariskien lisääntyminen
 - Ennaltaehkäisy
 - Nopea apu
 - Poistumisturvallisuus
 - Varautuminen poikkeustilanteisiin
 - Selkeä viestintä
- Asukaskyselyt
 - Turvalliusskävelyt
 - Turvallisuusvastaava/tiimi
 - Ohjeet ja tiedotteet
 - Infot & koulutukset
 - Tarkistuslistat asukkaille
 - Palovaroittimet (lisäosat)
 - Huonosti hoidetut asunnot
 - Ohjeet kuolemantapauksissa
 - Apu korjaushankkeissa
 - Tietosuoja
 - Vakuutukset

VTKL

Vanhustyön keskusliitto

– Centralförbundet för de gamlas väl ry

VTKL